

6/2014

XB1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Zahraniční povídky

E. Lily Yu

Urašimův efekt

Gregory Norman Bossert

Dlouhá plavba

České povídky

Vladimír Záborský

Jarní úklid

Miroslav Hokeš

Krysožroutův blázen

Jiří Mazurek

Základna EDEN

Publicistika

Boris Hokr

Odvážně se vydávat tam,
kam se dosud nikdo nevydal

Hana Fruhwirtová

Rozhovor s A. Vašíčkem

www.casopisxb1.cz

Cena: 95 Kč – 4 eura

9 771804 660004

Mike Resnick
Lovení snárka

S.R.O.

Levně, rychle a kvalitně bez zbytečných časových nároků Vám poradíme se zavedením a zajistíme/udržíme certifikaci nejen následujících systémů jakosti :

Řízení kvality	dle ISO 9001
Enviromentální management	dle ISO 14001
Management BOZP	dle BS OHSAS 18001
Ochrana Informací ISMS	dle ISO 27001

* * *

Při certifikaci dlouhodobě spolupracujeme s United Registrar of Systems Czech, s.r.o., která je pod akreditací UKAS (United Kingdom Accreditation Service), což je garancí nezávislosti a odborné kompetence auditorů.

* * *

Pro naše klienty jsme schopni zajistit i provádění nezávislé revizní a inspekční činnosti, sledování měnící se legislativy (zejména ad OHSAS 18001 a ISO 14001) a zajištění rizik hospodářských a podnikatelských rizik.

* * *

**Předplatitelé časopisu XB - 1 mají automatickou slevu 10 % na služby QSJ s.r.o.
po celý rok 2014**

WWW.QSJ.CZ

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

E. Lily Yu: Urašimův efekt	3
Gregory Norman Bossert: Dlouhá plavba	6
Mike Resnick: Lovení snárka	16

Domácí SF

Vladimír Zábrodský: Jarní úklid	34
Miroslav Hokeš: Krysožroutův blázen	56
Jiří Mazurek: Základna EDEN	57

Publicistika

Hana Fruhwirtová: Hadí slovní hříčky	66
Boris Hokr: Odvážně se vydávat tam...	67

Fantastická věda

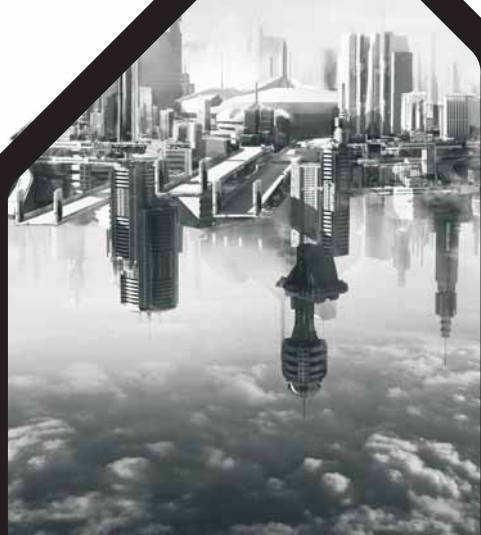
Lidský nos rozezná víc než bilion vůní a pachů; Kentaur Chariklo nosí dva prsteny; Portrét z DNA; Prospěšná kukačka	65
---	----

Filmfaroniáda

Filmové premiéry; Transformers: Zánik; Mistři magie; Klapka!	70
---	----

Vivisektor

Čtenáři čtenářům; Greg Egan: Teranesie; Antoine Rouaud: Cesta hněvu; Henry Lion Oldie: Cesta meče; Chaim Cigan: Kde lišky dávají dobrou noc I – Altschulova metoda; Thomas Thiemeyer: Koróna; Chris Priestley: Pan Krátur; Tři tváře Brandona Sandersona; Markus Heitz: Děti Jidášovy; Vladimír Vasiljev: Technik Velkého Kyjeva; Andrew Pyper: Démonolog; Kristina Hlaváčková: Dračí oči; Před Strážci: Komediant/Rorschach; <i>Nové knihy;</i>	72
---	----

Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Pověřený vydavatel

Alexandr Rusevský

marketing@casopisxb1.cz

Konektor XB 1 s.r.o.

(Filip Humplík, Martin Charvát, Petr Rydl)

Praha 1, Nám. Republiky 1081/7

PSČ 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

Libertas a. s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a. s.

prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.

(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 6. 2014

© Konektor XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Alex Popescu

Pohádka nebo sci-fi?

Kdysi, asi před dvaceti lety, jsem napsal pohádku pro svého šestiletého synka a dceru mé kamarádky. Šlo o čisto-krevnou pohádku z tehdy současné Prahy. Tři malé děti se dostanou do podzemní říše zvířátek, která přinášejí dětem hezké sny. Král této říše je požádá, aby našli a zachránili jeho ztraceného syna. Toho unesli...

Ale nechme text pohádky být. Není to tak dávno, kdy jsem byl s Františkou Vrbenskou povídat knihovníkům o sci-fi, a jak všichni Františku znáte, měla s sebou pečlivě udělanou prezentaci. Rozdělení na základní proudy (SF a fantasy), ale i jemnější dělení, od *hard SF*, *soft SF*, *space operu*, *steampunk*, *cyberpunk* přes *fantasy - sword and sorcery*, *heroic fantasy*, *retelling*, *jakozemě*, *Historia Magica*, *urban fantasy* až po *mezi námi zvířátky*... A to nebylo všecko.

Prostě a jednoduše řečeno, zíral jsem jako puk. Člověk se prostě stále učí. Také jsem si vzpomněl, jak mi „vynadali“ skalní steampunkeři, když jsem sestavil sbírku Mrtvý v parovodu, protože to podle nich nebyl steampunk, ale také clockpunk, dieselpunk a tak dále...

Pak jsem si vzpomněl na úsměvnou historku, kterou kdysi vyprávěl Zdeněk Rampas. Za hlubokého totáče se parta pracovníků Ústavu matematických strojů (myslím si, že se to tehdy tak jmenovalo) bavila tím, že vytvářela databázi všech sci-fí, které kdy v Československu vyšly. Mimochodem, stále ještě doma jeden výjezd z jehličkové tiskárny vlastním, a občas je velmi užitečný. Prý se tam tehdy dohadovali, jestli do Superseznamu patří i Babička Boženy Němcové, když je tam scéna, kdy Barunka pro pírkó přes plot skočí, neboť to je jednoznačně SF motiv, neb v dobovém oblečení skočit lehce přes plot může jen dobře kamuflovaný mimozemský atlet, avšak nikoli dívka Barunka. (Nakonec tam knihu nezařadili).

Vzpomněl jsem si na to všecko, když jsem na jednom knižním shopu na internetu uviděl upoutávku na výše zmíněnou pohádku. Možná to nebudu citovat přesně, ale bylo tam: Nová kniha profláknutého SF autora, který stvořil dětskou fantasy knihu Stříbrný paprsek... A já si tehdy naivně myslel, že píšu pohádku...

Vlado Ríša

p.s. Dětem se prý přesto líbí. Potěšilo mě to velmi velice. O:)))

CRWECON 2014!

Velký sraz
komiksových fanoušků
se už blíží!

V sobotu 7. 6. 2014, v devět hodin, vypukne v pražském klubu Cross (kousek od stanice metra Nádraží Holešovice, na křižovatce ulic Plynární a Jankovcovy) už devátý ročník srazu všech komiksových fanoušků! Vypukne Crwecon.

Program téhle intenzivní jednodenní akce bude složený ze tří pásem. Návštěvníci se v nich dozví mimo jiné o utajené minulosti Spider-Mana i X-Menů, budou si moci vyzkoušet komiksový kvíz, poslechnou si něco o komiksových adaptacích slavných počítačových her, o slavných autorech i kreslířích, zúčastní se křtu no-

vinek, vyslechnou si výčet zajímavých titulů minulého roku, budou si moci promluvit s největšími českými komiksovými vydavateli a dozvědět se jako první jejich plány, zjistí, co je nového ve světě japonského komiksu, jaké nové mangy chystá nakladatelství Crew, a podívají se na nová anime... a kromě toho tu čeští tvůrci představí své nové projekty a návštěvníci si budou moci se svou koupit komiksy, plakáty, alba, figurky... a samozřejmě být přítomni i vyhlášení ceny Fabula Rasa, ceny, ve které o nejlepších komiksech minulého roku rozhodují sami čtenáři! Program je letos ještě obohacený možností koupit si a vyzkoušet deskové hry, samozřejmě nebude chybět ani dražba originálních kreseb a maleb, galerie – a burza, kde budete moci koupit (nebo naopak prodat) zajímavé komiksy!

To ovšem není jediné, čím se může letošní Crwecon pochlubit. Dorazí i velmi zajímavý zahraniční host. Do Prahy přijede Aleš Kot, český komiksový tvůrce, který píše pro největší americká komiksová vydavatelství – DC, Marvel i Image – a do péče dostal mimo jiné i postavy

z Batmanova světa a slavné Avengers. Ovšem jeho největším úspěchem je vlastní série Zero. Příběh tajného agenta, který patrně zapříčinil konec světa, je vyprávěn pomocí uzavřených epizod, přičemž každou kreslí jiný zajímavý výtvarník. Komiks Zero se stal takovým hitem, že Aleš Kot momentálně píše pilotní díl k televiznímu seriálu!

Podrobný program a další informace najdou zájemci na stránce www.crwecon.cz, kde se dozvědí nejžhavější novinky a informace, případně i na stránce Crwe na Facebooku. Jsou zváni všichni, kdo mají rádi komiks... nebo se o něm chtějí jen něco dozvědět či posedět se stejně naladěnými lidmi. Vstup je, jako každý rok, volný!

BURZA A DRAŽBA SCI-FI KNIH

Čtenáři a sběratelé fantastiky jsou zváni na burzu a dražbu sci-fi knih, která se koná v sobotu 14. června od 17 hodin v Knihovně Josefa Nesvadby, Kavárna Mezi řádky, Štefánikova 40, Praha 5. Bude zde možnost zakoupit nové i starší knihy, některé skoro "za hubičku", ale i vydražit zajímavé sběratelské lahůdky. Příjem knih: knihy na prodej nebo dražbu můžete odevzdat personálu knihovny v pátek 13. 6. od 16 do 18 hod. nebo v sobotu od 16 h. Každý prodejce přinese seznam svých knih a do každé vloží papírek se svou iniciálou a cenou knihy. Blíží info na e-mailu ivan.adamo-vic@email.cz.

Zemřel Lucius Shepard (1947-2014)

Lucius Shepard je u nás známý jako autor románu Ten válečný život či mnoha skvělých povídek (Ariel, Vesmířan Billy Vilejš a nepřekonatelný Lovce jaguárů).

Urašimův efekt

(THE URASHIMA EFFECT)

Leo Aoki se probudil ve studené zelené bublině lodi s třesavkou, s pocitem, že se dusí, a s rozhoupaným žaludkem. Vymotal se ze spacího vřetene, srovnal balanc, oběma rukama si prohrábl zpoceně vlasy a prohmatával si kosti: zlomeného nic. Tak to by bylo. Ke stěně byla připevněná zkroucená černá trubice, jejíž druhý konec mířil do černé prázdnoty vesmíru. Leo vyhákl z trubice z úchytů a ztrápeně a nemotorně se do ní vyzvracel. Řídící mechanismy lodi se tím nedaly vyrušit ze svého tichého, hlubokého hučení.

Z velení mise ho předem varovali, aby se nepokoušel podívat ven dříve, než se přizpůsobí pobytu ve stísněných prostorech bubliny. Zdeptalo by ho to, říkali. Ale mysleli tím, že by ho to zlomilo. Bylo lepší, když se člověk, sotva otevřel oči a vyzvracel se, nezačal hned zajímat, jaké to je být poprvé v životě tak naprosto a neodvolatelně sám. Na předchozích průzkumných letech se několikrát stalo, že astronauta po probuzení z dlouhého umělého spánku sklátěla mrtvice, anebo se zbláznil, neschopný ustát dvojité šok ze samoty a ze života v kosmickém prostoru.

Leo otevřel šestici průzorů orientovaných ortogonálně k trajektorii lodi a vyhlédl ven do prázdnoty, dokonale černého nebe. Průzory na něj nazpátek zírala temnota, nefalšovaná a hutná jako sépiová čern. Připadal si nepatrný, zkrhlý a hrozně moc osamělý.

Aby se dostal k hornímu oknu, obrácenému směrem na Rjugu-džo, musel vyšplhat po úzkém žebříku. Z okna se mu naskytla podívaná na cosi, co zprvu vypadalo jako kulovitá hvězdokupa, hromádka drahokamů sesypaných na štůček černého sametu. Díval se na všechny ty hvězdy a galaxie, které obklopovaly loď, vlivem aberace nahloučené do trpytívého kotouče o šířce osmi stupňů. Byl to cizí pohled, překrásný, a veskrze nepřijemný.

Slezl zase dolů a všechny spodní průzory opět zašrouboval. Nestál o to, aby mu dovnitř nahlížela temnota. Rozdírала mu duši. Přesl k obrazovce a rozehrál partii šachů, aby se uklidnil. Od operačního systému se dozvěděl, že spal tři roky. Loď sem dorazila svojí maximální cestovní rychlostí, 0,997c, a nyní už zakrátko změní orientaci a zpomalí, a takto doletí až k vytčenému cíli Rjugu-džo v soustavě Alfa Lyry. Jeho žena, významná astrofyzikarka, tu planetu objevila a pojmenovala ještě na fakultě. Leo postupně přišel o oba stěhlce, pak o věže, a nakonec prohrál celou hru. Palubní počítač komentoval jeho porážku setrně.

Myšlenka na Ester ho přiměla, aby si vyhledal a pustil nahrávku, kterou pro něj před odletem namluvila. Byl to standardní požadavek: každý astronaut si vezl šedesát hodin audionahrávek od přátel a členů rodiny, aby si je mohl na posledním úseku cesty přehrávat. Mělo jim to pomoci zachovat si zdravý rozum a dokázat i v izolaci normálně fungovat. Leo pro Ester taky jednu nahrávku namluvil. Pět hodin jí všemi myslitelnými způsoby vyznával lásku, tři hodiny vyplnil dobrými vtipy, hodinu špatnými, a pak jí shrbený nad mikrofonom zpíval a nahlas předčítal, a představoval si ji, jak se u toho asi tváří, když poslouchá jeho hlas v naprosté samotě, obklopená tmou, jíž ho následuje.

Sotva k němu dolehl její svěží hlas, Leo ucítil, jak mu zatáté svaly povolují, jako se mu to dělo pokaždé, když byl s ní.

„Leo,“ oslovila ho a on mohl slyšet, jak se usmívá. „Touhle dobou už budeš vzhůru. Snad to nebylo moc zlé. Prý je to obvyčejně dost hrůza. Určitě jsi celý rozčuchaný. Ale je mi jasné, že stejně vypadáš báječně.“

Leo musel nahrávku zastavit, aby si dopřál doušek vody z trubice. Esterin hlas zněl tak blízko, jako by se ho dotýkala, až mu vhrkly slzy do očí. Poznali se na fakultě v Berkeley, oba byli Ame-

ricané s pomlčkou, před níž se avizovalo, že jim v žilách koluje převážně japonská krev. On byl jako student spíš samotář, osaměle řešící na tabuli své nezáživné teoremy, zatímco Ester přikládala význam rodinným obědům, setkávání s kolegy a přáteli, spolupráci a celé té rozsáhlé síti vztahů, která se rozprádala kolem jejích vlastních, vzrušujících a oslnivě pronikavých myšlenek. Leo pocházel z páté generace přistěhovalců, jeho praprarodiče prošli internačním táborem Heart Mountain; Ester byla z třetí generace a zaujatě vstřebávala kulturní dědictví, k němuž se on jaktěživ nehlásil. On studoval fyziku a chodil na jinou katedru, ale některé hodiny měli společné a její výsledky patřily vždycky k nejlepším. Učarovala mu.

„Nejprve ti budu vyprávět příběh o Urašimovi Taro. Kdysi dávno žil v jedné chudé rybářské vesnici poblíž Tokia rybář jménem Urašima Taro. Ruce měl od těžké dřiny ztvrdlé a rozpraskané a jeho kůže byla osmahlá od slunce, ale byl to vlídný a přívětivý člověk, který celé dny pracoval a za noci si nechával zdát podivné sny. V některých ohledech se ti trochu podobal. Urašima získával rybařením obživu pro sebe a pro své staré rodiče, a moře jim vždycky poskytlo všeho dost, aby neměli nouzi.“

Jednoho dne Urašima zaslechl pár místních dětí, jak hlasitě vyskávají smíchy. Vyšel tedy ven, aby se podíval, co je tak rozjařilo, a uviděl, že si mezi sebou kopají s malou želvičkou.

„Co to vyvádíte?“ obořil se na ně.

„To je naše želva,“ pověděly mu děti. „Chytily jsme ji a můžeme si s ní dělat, co se nám zlíbí.“

„Já ji od vás koupím,“ navrhl Urašima a hned také vytáhl z opasku hrst mincí a podal je dětem. „Najděte si na hraní něco lepšího.“

Děti se mezi sebou dorozuměly pohledem, jedno z nich pak podalo želvu Urašimovi a vzalo si od něj peníze. Potom vesele odběhly, spokojené, že tak výhodně pořídily.

Želva nebyla větší než Urašimova natažená dlaň. Měla překrásně zbarvený, hnědozeleně strakatý krunýř. Urašima ji odnesl k vodě. „Jen si plav,“ řekl jí a pustil ji zpátky do moře. „Buď opatrná a dej si pozor, ať už tě znovu nechytí. Příště bych třeba nemusel být na blízku.“

Želva odplavala a Urašima se vydal rybařit.“

Na tom místě se Leo přinutil nahrávku zastavit. Esterin hlas pro něj byl stejně vzácný jako voda pro žízničho člověka na poušti; potřeboval ho, aby překonal ty nesnesitelně dlouhé pláne temnoty. Počítač hlásil celý seznam údržbářských úkonů, které sice nevyžadovaly akutní pozornost, ale hromadily se po celou dobu, co Leo spal, a tak se začal seznamem prokousávat a postupně vyřizoval všechno, co bylo v jeho silách.

Uplynul týden a život v těsné zelené bublině s kupou hvězdných dýmantů nad hlavou už Leovi nepřipadal tak nesnesitelný. Řada trubic, připevněných ke stěnám kolem něj, se starala o všechny jeho fyzické potřeby. V počítači našel uloženou solidně obsáhlou knihovnu, hrstku stupidních her, asi měsíční zásobu hudby a také software pro analýzu dat, třebaže bylo jasné, že pokud by se pustil na lodi do výzkumu čehokoli, co by si zamlouval, výsledky by k Zemi doputovaly až za dalších pětadvacet let, což poskytovalo každému pozemskému badateli dostatečný časový náskok, aby ke stejným závěrům dospěl nezávisle na Leovi a publikoval je sám.

Leo prozkoumal vybavení, které čekalo sbalené a uložené v dolních prostorech lodi – samorozvinovací solární panely a samopostavitelné budovy s krystalickými okny a vrstvenou voštinovou konstrukcí. Navzdory náročným podmínkám výpravy našel všechno v naprostém pořádku. Vyčistil zatahovací přístávací mo-

duly a trojmo překontroloval palivové nádrže a objemy paliva. Sehrál šestnáct šachových partií, z nichž osm vyhrál, pětkrát si zahrál *go*, čtyři hodiny strávil u hraní hada a další čtyři prožil s tetrisem a přelouskal pořádný kus prvního svazku Encyklopedie Britanniky, dva nudné špionážní thrillery a jeden milostný román. Potom konečně usoudil, že si zaslouží dalších pár minut Esterina hlasu.

„Příštího dne,“ zaznělo mu měkce do ucha, „vyjel Urašima s člunem na moře rybařit, když tu náhle uslyšel, jak někdo volá jeho jméno. Rozhlížel se na všechny strany, ale žádný z ostatních člunů nebyl v dohledu.“

„Urašimo,“ volal kdosi. „Urašimo!“

Urašima pohlédl pod sebe do vody a tam spatřil obrovskou hnědou želvu, jejíž tvář byla hluboce zbrázděná moudrostí.

„Promiňte,“ otázal se Urašima, „to vy jste na mne volala?“

„Ano, já,“ přitakala želva. „Včera jsi zachránil malou želvičku před dětmi, které by ji jinak zabily. Ta želva je dcera Mořského krále a ráda by se ti odvděčila. Posílá mě za tebou, abych tě pozvala do paláce jejího otce na mořském dně.“

Urašima želvě s úsměvem odvětil: „Tvá paní je velice laskavá a od tebe je pěkné, žeš mi její pozvání přišla vyřídit, ale jakpak bych se já dostal do paláce na mořském dně?“

„To je věru lehká věc,“ pravila želva. „Jen si mi vylez na záda a já už tě tam odnesu.“

A tak Urašima, udiven vlastní kuráží, vyšplhal želvě na záda a pevně se chytil hladkých, tvrdých šupin jejího krunyře. Pak se spolu potopili do mořské hlubiny a člun, smetanově bílé vlny na hladině i sluneční jas nechali za zády. Nořili se stále hlouběji a cestou potkávali blyštivé stříbřité ryby a olihně s želatínovými očima. Urašima si vše, co míjeli, uchváceně prohlížel.

Hluboko v modročerných mořských hlubinách, kde chaluhy rostou v hustých lesích a kde oblodné rybí příšery loví svou kořist za pomoci luceren, obrátila želva k Urašimovi vrásčitou tvář a pravila mu: „Pohlédni před sebe, blížíme se k paláci Mořského krále.“

Urašima se zahleděl skrze vodní pouсты. Nejprve spatřil elegantní křivky střeš, podobné ptákům při vzletu, a poté uviděl vysokou, majestátní bránu z korálu, celou zdobeně pokrytou vyrytými básněmi.

„Ach,“ vydechl. „Jak skvostné místo.“ A posud jat úžasem, začal se náhle stydět za svůj rybářský šat.“

Leo zastavil nahrávku a osušil si oči. Ester ho do kosmu následovala na dalším letu – *Delta Aquarid* –, jehož start byl vyměřen za dva roky po jeho. Bude to dlouhé čekání. Leo přistane a vybuduje pro ně dva na vyprahlých, lesklých pláních Rjugu-džo co nejpohodlnější domov a laboratoř. A pak bude ve skafandru postávat pod neznámými hvězdami a vyhlížet na obloze světlo, které by s postupem času jasnělo.

Příštích pár dnů přečkal díky tomu, že si přečetl několik děl z klasické literatury a filozofických esejů a posiloval tělo cvičením na jakési vymyšlenosti z drátů a provazů, která se zaklápěla do jedné stěny. Dlouhá hibernace způsobila, že měl svaly jako z tvorohu a svižně rotující mozkové závitky mu změkly na kaši. Jenže Leo věděl, že po přistání bude nezbytné, aby byl bdělý, pohotový a na vrcholu fyzických sil. Čekalo se od něj, že bude ukázněný, a ne, že si bude pořád dokola přehrávat hlas své ženy a drásat se touhou a neklidem. A tak Leo sáhl po nahrávkách od rodičů.

„Tvoje matka a já jsme na tebe hrdí. Sice jsme se už rozloučili, ale prosím tě, pamatuj si, že jsi nám dal všechno, co jsme od tebe kdy mohli chtít. A dokud zůstaneme naživu, budeme čekat, jestli od tebe nepřijde nějaké znamení.“

„Leo? Teď už jsi určitě vzhůru. Musíš být hladový. Buď tak hodný a pořádně jez a teple se oblékej. Dřív jsi dokázal pracovat i čtyři dny v kuse, aniž bys vzal něco do pusy. Takhle už to dál dělat nemůžeš.“

Leo svěsil hlavu. Hlasy jeho rodičů doznívaly v zelené bublině lodi a jejich nepřítomnost ho bolela a tížila jako říční balvany. Ve

víru příprav se s nimi rozloučil až příliš lehkovážně. Roztřásl se a zprudka zmáčkl tlačítko s nahrávkou od Ester.

„– Ale želva pravila: „Nic se nestarej, Urašimo Taro.“ A křídla vysoké, zářící brány, z nichž každé bylo zhotoveno z jediné větve korálu, se před nimi rozevřela a vpustila je dovnitř.

Za branou na ně čekaly v roucho oděné ryby a ty se jim poklonily a ševlivě pozdravily želvu a uvítaly Urašimu. Urašima procházel řadami pozlacených sálů, kde se na stěnách mihotaly pablesky vodního světla, a míjel dívky se slavičímí hlasy pokryté šupinami a šarlatové chobotnice a kraby s rozhněvanými obličejí na zádech, až nakonec vstoupil do komnaty, která se měňavě blyštěla, jako by to byl vnitřek mořské lastury.

A tam na dvou trůnech seděli vedle sebe Mořský král a jeho dcera Otohime, spanilejší než světlo měsíce na vodní hladině. Otohime sestoupila z trůnu a promluvila k Urašimovi: „To já jsem ta malá želvička, kterou jsi včera zachránil, a chtěla bych se ti odměnit. Jestli mě budeš chtít, stanu se tvojí ženou.“

Urašima samo sebou souhlasil a nato se celá společnost odebrala k hostině, kterou vystrojili na jeho počest. Tak začaly nejšťastnější tři roky Urašimova života a během nich byl každý následující den krásnější než ten předešlý.

Avšak když se už třetí rok chýlil ke sklonku, počaly na Urašimu přicházet chmurné myšlenky. Vzpomínal na staré rodiče, které zanechal na souši. Jakpak se asi bez svého syna protloukají životem? Zasloužili by si vědět, jaké štěstí ho potkalo.

Urašima se svěřil Otohime se svým přáním, že by se rád znovu shledal se svými rodiči. Avšak na její tváři se objevilo zklamání a Otohime posmutněla. Zrazovala ho od jeho záměru, seč mohla, ale Urašima jen toužil navštívit domov a rodiče o to silněji.

„Prosím tě, nech mě jít,“ žadonil. „Odejdu jen na pár dní, a pak se k tobě vrátím a v míru a blaženosti tu spolu strávíme zbytek života.“

Plna smutku činila Otohime opatření k jeho návratu. Nakonec mu do dlaní vložila malou skříňku převinutou hedvábím. „Tu si vezmi s sebou,“ pravila mu. „Tak zůstaneš v bezpečí, ale střež se, abys ji někdy otevřel.“

Urašima slíbil, že skříňku neotevře. Veliká hnědá želva, která ho do paláce Mořského krále kdysi přivedla, mu znovu nabídla svůj hřbet, aby se na něj posadil, a než se nadál, byli zase u břehu, kousek od Urašimovy vesnice.

Ale co to?

Urašima to místo nepoznával. Pobřeží mu sice připadalo povědomé, ale domy tu byly úplně jinačí a příliš namačkané na sebe. Svůj starý domov mezi nimi nenašel.

Sevřený úzkostí oslovil kolemjdoucího, zdali neví, kde by mohli žít jeho rodiče. Příjemný mládenec odvedl Urašimu za svojí babičkou, jež byla známá svým rozsáhlým věděním. Když Urašima položil stařeně svoji otázku, zvedla k němu oči a tázavě si ho prohlédla.

„Slyšela jsem o dvou lidech těchto jmen,“ přiznala. „A ti měli syna Urašimu, který utonul v moři za jasného počasí. Našel se po něm jen prázdný člun. Ale to se stalo před staletími, v dobách, kdy tu místo města stálo na břehu jen pár rybářských chýší.“

Urašima odešel s tísní v srdci a plný zmatku. V podivném městě si připadal nadobro ztracený, už by ani nedovedl říct, ve kterých místech ho želva přivedla ke břehu. A jak se dostat nazpátek do paláce Mořského krále, také nevěděl, neboť se na to zapomněl závčasem zeptat.

Po nějaké době se však alespoň upamatoval, že u sebe má skříňku, kterou mu dala Otohime a kterou měl zakázáno otevřít. A protože ho nenapadlo, co jiného by mohl udělat, rozvázal hedvábnou stužku, která držela skříňku zavřenou.

V tom okamžiku se ze skříňky vyřinul obrovský bílý oblak a Urašimu celého zahalil. Urašimovi rázem přibyla všechna jeho léta. Vlasy mu zbělely jako sníh, kůže se mu prověšila v záhybech a svraskala. Kostí mu zpráchnivěly a Urašima na místě zemřel.

Podle mýtu o Urašimovi se časová dilatace někdy také nazývá Urašimovým efektem,“ poznamenala k tomu Ester jakoby nic. „Vyprávěla jsem ti ten příběh, abys měl dost času se po probuzení uklidnit a utřídit si myšlenky, takže pro tebe bude snazší pochopit, co ti teď musím říct. Jak tě znám, určitě sis moji nahrávku šetřil, aby ti vydržela na několik dní, a mezitím jsi poctivě jedl a cvičil, takže teď už bys měl být tělesně i duševně vyrovnaný. Jsi dost silný, abys unesl, co ti musím povědět.

Poslouchej, lásko. Uložili tě ke spánku pár týdnů před startem, jenže zatímco jsi spal, Američané a Japonci se ocitli na pokraji války. Došlo ke dvěma útokům z kyberprostoru – na přehradu a na elektrárnu –, útočníky vystopovali až do čtvrti Ičigaja v samém centru Tokia a v Seattlu následně uvěznil tři americké občany. Šíří se zvěsti o novém internačním táboru pro všechny, kdo mají v žilách japonskou krev.

Bylo rozhodnuto, že *Delta Aquarid* neodstartuje. Ani příští rok, ani nikdy později. Vzhledem k tomu, jaké mezi zúčastněnými zeměmi zavládlo napětí, byla spolupráce na projektu Rjugu-džo ukončena jako příliš riziková. Projekt bude nahrazen programem bez cizí účasti, a na pokrytí mého letu tak nebude dostatek prostředků.

Zároveň ale rozhodli, že ty přese všechno poletíš. Chtějí ukázat, že náš národ necouvne před hrozbami a že jsme plně nakloněni mírové spolupráci.

Protestovala jsem. Konec konců to byl můj projekt. Ale vůbec mě neposlouchali. Odmítli zastavit tvůj let, a odmítli odstartovat můj. Naznačili mi, že pokud bych chtěla klást svoje osobní cíle nad národní zájem, pošlou mě i s celou mojí rodinou do internačního tábora mezi prvními.

Věděli jsme, že se to může stát, Leo, jenom nám to nepřipadalo příliš pravděpodobné.

Říkají, že se neprobudíš dřív než ode dneška za tři roky. Během těch tří let urazíš dvanáct a půl světelného roku a na Zemi mezitím uplyne třináct let. Až budeš tohle poslouchat, tvoji rodiče už možná nebudou mezi živými. Mně bude devětačtyřicet. Tobě, lásko moje, bude teprve třicet šest a budeš se ode mě vzdalovat rychlostí, která se blíží rychlosti světla.“

Jakmile to Leo uslyšel, ztuhl.

„Nevím, kdo se ze mě mezitím stane a co budu zač, až budeš tohle poslouchat,“ pokračovala Ester. „Třináct let je dlouhá doba. Ale právě teď, v tuhle chvíli, jsem tvoje žena. Miluju tě, Leo. Jsem našťavaná a bojím se. Nabourala jsem se do operačních systémů tvé lodi a vyměnila jsem nahrávky, abys pochopil, co se stalo, jak to, že neletím za tebou a jaké máš vyhlídky. Při konstrukci těchto lodí se od začátku počítalo s možností automatické evakuace pro případ, že to stroje během hibernace samy neovládou. Konkrétně to znamená, že tvoje spací vřeteno je vybavené nezávislým pohonným systémem s vlastními zásobami paliva. Trochu jsem si pohrála s naprogramováním, takže kdyby ses rozhodl, můžeš se ve vřetenu z hlavní lodi katapultovat. Stačí, abys otevřel *hedvábnou skříňku* s manuálem pro přechod na ruční ovládání. Uvnitř je návod, jak k vřetenu přepojit hlavní palivovou nádrž – katapultovací páčku najdeš hned vedle průlezu. Návrat ti bude trvat hodně dlouho, minimálně dvacet pozemských let, ale můžeš je strávit v hlubokém spánku a vřeteno tě zatím bezpečně dopraví zpátky domů.

Jakmile se vřeteno odpojí, spustí se výpočty pro přistání lodi. S určitou chybovou tolerancí se sice počítalo, ale technici nikdy nebrali v potaz možnost evakuace v tak pozdní fázi letu. Takže loď s veškerým vybavením prostě narazí do povrchu Rjugu-džo a na planetě nevznikne žádné lidské obydlí ani laboratoř, dokud se nějaká jiná pozemská vláda nebude cítit dost silná, aby vypravila další expediční let.

Těžko říct, jestli budu v době tvého návratu ještě naživu. Ale i kdyby, budu už stará. Budu mít šediny. Už nebudu tatáž žena, od které jsi odlétal. Už nebudu tím člověkem, kterého si pamatuješ.

Ale teď tě miluju. A teď ti říkám, že až mi bude sedmdesát, budu se pořád dívat do nebe, jestli tě tam nespatřím.

Pochopím, když se nevrátíš,“ pokračovala Ester, „když se rozhodneš letět dál na Rjugu-džo a pracovat tam v naprostém osamění. Oba jsme se odjakživa honili za vzrušujícími objevy. Vždycky nás hnala kupředu palčivá touha poznávat nové věci. První zprávy od tebe dorazí na Zemi za padesát let po tvém odletu a tvoje práce bude pro lidstvo převratná, třebaže ty sám její plody nikdy neokusíš.

Moje ostatní nahrávky zůstaly nedotčené. Dala jsem si tu práci a vyhledala všechny záznamy o tvých praprarodičích a příbuzných ze strany tvého otce. Jestli se rozhodneš, že letíš dál, ve zbývajícím čase ti budu vyprávět, jak se tvůj pradědeček potkal za války v Heart Mountain s tvou prababičkou. Budu ti vykládat o tvé rodině, o těch tak různorodých místech, na nichž vyrůstali tvoji rodiče a odkud pocházeli tví předkové. Vybuduju ti kořeny, abys v té daleké temnotě nebyl odtržený a úplně sám. Budeš vědět, odkud jsi přišel a kam jdeš.“

Cvaklo to a Esterin hlas se vytratil. Leo zavřel oči a představil si, jak se zelená loď s drahocenným nákladem nástrojů a elektroniky tříští o vyprahlý povrch Rjugu-džo. Přemítal o tom osamělém majáku, který ho sem poslali vybudovat a z něhož bude na Zemi posílat zprávy o všem, co může objevit jen a jedině on. Živě a přesně si vybavil, jaké to je, když Ester líbá na teplé růžové rty.

Přešel ke spacímu vřetenu, shrbil se nad ním a chvíli prsty ohledával jeho hedvábný vnitřek. Brzy nahmatal cosi, co vystupovalo ze stěny, a pak to uviděl: hladký stříbrný panel, nepatrně vystoupilý do spacího prostoru. Kdyby natukal příkaz, zalezl dovnitř a přibouchl za sebou průlez a pak škulbl páčkou –

Průzory všude kolem něj byly temné a neproniknutelné. Jenom z horního okna obráceného k Alfé Lyry se mu odkrýval výhled na kupu k sobě se sbíhajících hvězd.

Loď letí rychlostí 0,997c. Leovi je šestatřicet let. Cesta na Rjugu-džo potrvá pouhé tři roky.

Leo zahájil další partii šachů proti počítači, a táhl černými.

Poprvé vydáno v online magazínu

Clarkesworld v červnu roku 2013

Přeložila Jitka Cardová

MEDAILONEK

E. LILY YU

Mladá americká spisovatelka, celým jménem Eugenia Lily Yu. Publikovat začala v roce 2007, ovšem pravidelně se její práce objevují na stránkách různých časopisů jen několik posledních let, přičemž průlomovou prací se bezesporu stala domácím čtenářům rovněž známá povídka „The Cartographer Wasps and the Anarchist Bees“ (Vosy kartografky a včely anarchistky, 2011, česky Nejlepší science fiction a fantasy 2011, Laser 2012) vydaná původně v online magazínu *Clarkesworld* a následně nominovaná na ceny Hugo, Nebula, Locus a World Fantasy Award. Ani jednu z těchto cen autorka nakonec sice nezískala, útěchou jí však byla Cena Johna W. Campbella pro nadějněho nováčka žánru. Dále publikovala kupříkladu v online magazínech *Eclipse*, *Apex* a nadále i v *Clarkesworld*, odkud jsme převzali i námi aktuálně vydanou krátkou povídku z loňského červnového čísla. Nezbyvá než si přát, aby se Yuové nadále dařilo a my se tak s ní mohli setkávat v XB-1 i do budoucna, zajímavým novým tvářím je náš časopis vždy nakloněn.

Dlouhá plavba

(SLOW BOAT)

NaN, Mater Deletosa, otevřela oči do tmy rakve a zvedla hlavu. A praštila se o víko, takže to nejspíš nebyl sen. Tma, ticho, pocit beztlíže, nemožnost pohybu, to všechno zapadalo do její představy slastného snění; „máš to ale kliku“, zabroukala si optimisticky, v hlavě jí vířily hvězdičky. Do představy ale nezapadala ani bolest, ani vydýchaný vzduch, ani chraptavý zvuk vlastního hlasu v stísněném prostoru, a už vůbec ne řezavý pocit v levé paži. Zašátřala pravou rukou a pouhých dvacet centimetrů nad hlavou nahmatala víko, kovové a pevné a studené, studené jako hrob, jako smrt.

Zkusila vykopnout, ať dolů nebo nahoru, ale nohy jí ztěžkly. Nebyly ztěžklé snem, spíš spoutané, obalené vrstvami něčeho dusivého a ledového zároveň, pomalu a rozhodně to pulzovalo. To byla poslední kapka. Házela sebou a ječela, sevřeným hrdlem spíš pištěla, až se na chvíli stáhla do prostší a známější tmy.

Chlad jí ale nedal pokoj, ani tepání v hlavě, ani blikající zelené světlo, za něj nemohla rána do hlavy. Byl to displej umístěný na víku přímo před očima.

[Dveře – Otevřít? DOPRAVA-Ano DOLEVA-Zrušit]

Nápomocné ikonky vysvětlovaly, kde je pravá a levá strana, ale žádná nevyjasnila, co znamená „otevřít“ a čeho přesně by se otevírání mělo týkat. Pitomci, pomyslela si, a plazí mozek přepnul zpátky na panické zmítání, protože na víku nad její pravou rukou něco bylo, svítící dioda a výčnělek, přepínač, cvakla jím doprava, ano ano ano otevřít pusťte mě ven, celou postupkou varovných hlášení, která se zpožděním naskakovala na displeji:

[Rozdíl tlaku – Pokračovat? DOPRAVA-Ano DOLEVA-Zrušit]

[Podpora života aktivní – Vypnout? DOPRAVA-Ano DOLEVA-Zrušit]

[Externí zámky aktivní – Vypnout? DOPRAVA-Ano DOLEVA-Zrušit]

Vrčení, klesající otáčky, po celé délce rakve bouchání otvíraných západek, syčení vzduchu o hlasitosti a výšce stejně jako její bezmocné pištění.

„Pitomci!“ řekla nahlas, cvakla přepínačem doleva, tentokrát jen jednou, a se zalehlýma ušima čekala, co se objeví na displeji.

[Otevírání – Přerušit? DOPRAVA-Ano DOLEVA-Zrušit]
Jednou, jen jednou doprava, a syčení utichlo. Displej jí nabídl:

[Otevírání – Pokračovat? DOPRAVA-Ano DOLEVA-Zrušit]

„Zrušit“ jí poskytlo stejný výběr, ale páčku šlo i zatlačit dovnitř nebo vytáhnout, čímž se dostala do vyššího menu. Tady mohla spustit podporu života a zavřít zámky; dvakrát stiskla „ano“, ležela, lapala po vzduchu, o který jí zřejmě připravila spíš panika než dekomprese.

„Shrneme si fakta“, oznámila displeji. „Trčím v bedně, kterou vymyslely kancelářský krysy. Je zima, tma, střeva a plíce si ve mně chtějí prohodit místa a venku není vzduch. Jak to se mnou vypadá?“

Displej hlásal [Hlavní menu], ale to znamenalo bzzz, zkuste to příště, správná odpověď je „vesmír“, i kdyby byla...

„Úplně na hlavu“, zaskuhrala,

... protože si jenom zdřímla, před pár minutami na svém kanapi v Renu, kde je možná pusto a prázdné, ale rozhodně a bezpochyby se nachází na planetě Zemi.

Takže k soupisu inventáře. Jedna rakev, už zmíněná. Jedna osoba, NaN, Mater Deletosa, rovněž zmíněná. Kalhotky jedny, shrnuté, připadalo jí, pod nějakým těžkým, nepoddajným... znovu zkusila pohnout nohama, zaklíněnými trochu nakřivo, jednou ne úplně zasunutou do čehosi, co připomínalo pevně připojenou botu, a to už musela stisknout víčka i rty a zahnat paniku, která se v ní zvedala úplně stejně jako sviňsky rozlitaný žaludek.

„Těžká a tuhá kombinéza“, pokračovala. „Skafoandr, vsadím gatě.“ Chabě podsvícený displej neosvětlil nic víc než sebe sama, takže šátřala volnou rukou. Kombinéza dost připomínala skafoandr, hadice a popruhy a tvrdé destičky. Trochu hrubý, zvenku i zevnitř, a o celé číslo větší, k tomu cosi podezřele podobného lepicí pásce; žádná nablýskaná technologie z reklamy, ale tím lépe. Vypadá to realisticky, takže se asi nepomátla na rozum, což by jinak bylo nejjednodušší occamovské vysvětlení.

Skafoandr navíc neměla správně navlečený, proto se jí kroutily nohy. Na levé straně byl rozepnutý a horní polovinu měla staženou k pasu. Na levý prs se jí tlačilo něco bolavě studeného, ať se kroutila, jak chtěla, levou paži měla uvázanou, zřejmě řemeny, odněkud zdola se táhly hadičky k objímkám na kůži. Objímky ale nebyly zasazené do paže, takže žádná mimozemská kyborgská technologie, která by potvrdila teorii šílené halucinace. Byly našroubované na jehlách přilepených leukoplastů a zapíchnutých do žíly na předloktí, takže další bod pro nevolnost a o bod méně pro nepříčetnost. Intravenózní infuze, drogy, aby se neprobrala, možná živiny, což vyvolávalo otázky jako „kdy“ a „jak dlouho“? Lepší prozatím zůstat u inventury, pomyslela si.

Jenže dál nedosáhla. Nemohla se ohnout a zjistit, kam vedou trubičky kapaček, protože přes skafoandr shrnutý u pasu se nedostala, a v dosahu měla jen hladké studené plochy, narušené pouze přepínačem u pravé ruky a malým displejem nad hlavou.

Před hlavou, opravila se.

„A hlava mi to nebere“, řekla nahlas.

Ale když vměstnala loket mezi tvář a displej, dosáhla si za ucho a nahmatala něco studeného a ostrého: kov, ale ne konec rakve. Prohnutý okraj, gumová výstelka, po straně chrastila jakási zástrčka, a to už připomínalo nablýskané skafoandry z reklamy.

Čas na shrnutí, a nesmí se zaseknout na slově „čas“ a s ním spojenými otázkami, s tím se vypořádá, až bude mít víc údajů (já jsem vychrtlá, ty studené hrbolky pod rukou jsou moje žebra, jak dlouho to muselo trvat?), víc solidních informací. Ne, tady a teď musí řešit jiné rozhodnutí: